UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum ; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. VII. Quintum, jejunia & abstinentiæ exercitium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-77028

Visual Library

§. IV.

Crebra confeſſio optima eſt vigilia.

FInio, ad Nonam & ultimam crebræ confeſſionis cauſſam. Omnia nobis tuta ſint, nunquam erit vita. Mors incertiſſima eſt, & ſubiti caſus, eò ſæpe loci ac temporis, quo minimè veremur, nos opprimunt. Quoties, quámque ſollicitè prorſus, & omnium Evangeliſtarum voce, Chriſtus monuit: in omne temporis momentum paratos nos eſſe. Neque ferè aliud æquè inculcavit, quàm hoc unum, VIGILATE. Ore Matthæi clamat: *Vigilate, neſcitis quâ horâ Dominus veſter venturus ſit. Vigilate itaque, quia neſcitis diem neque horam. Vigilate & orate, ut non intretis in tentationem.* Per Beatum Marcum, non minùs contentè nos inclamat: *Videte, vigilate, & orate, neſcitis enim quando tempus ſit. Vigilate ergo, neſcitis enim, quando Dominus domus veniat, an mediâ nocte, an galli cantu, an mane, ne cùm venerit, inveniat vos dormientes. Quod autem vobis dico, omnibus dico, Vigilate.* Quæſo te, quî ſincerius nos & ardentius exhortetur ad indefeſſas vigilias? At idem prorſus per ſanctum Lucam impenſiſſimè commendat: *Vigilate itaque omni tempore orantes, ut digni habeamini fugere iſta omnia quæ futura ſunt, & ſtare ante filium hominis.* Quid crebriùs monet Beatus Paulus, quàm hoc ipſum: *propter quod vigilate. Vigilate, ſtate in fide. Igitur non dormiamus ſicut ceteri, ſed vigilemus & ſobrii ſimus.* Quoties divus Petrus hoc ipſum admonuit: *Vigilate in orationibus: Sobrii eſtote, & vigilate, quia adverſarius veſter diabolus, tanquam leo rugiens circuit, quærens quem devoret.* Nec aliud vigilantiſſimus Joannes vociferatur: *Eſto vigilans: ſi non vigilaveris, veniam ad te tanquam fur, & neſcies quâ horâ veniam ad te. Beatus qui vigilat, & cuſtodit veſtimenta ſua.* En, mi Ædeſime, nihil tam neceſſarium nobis quàm VIGILARE. Atqui malè in rem ſuam vigilat, qui tam rarò per Pœnitentiæ ſacramentum, ad Mortis adventum ſe parat. Non exhorret mortem: promptus, paratus eſt migrare, qui de peccatis frequenter confeſſus, vitæ ſuæ rationes ſæpius inſpexit. Produnt hiſtoriæ ſacerdotem quemdam, virum admodum religioſum, quotidie confiteri ſolitum, antequam ſacris operaretur. Hic ad extrema deductus monetur, ut ad exomologeſin ſe paret vitæ ſuæ ultimam. Ille, accepto hoc nuncio, ſublatis in cælum quà oculis quà manibus: Ergo, inquit, benedictus ſit Dominus meus JESVS: triginta jam anni ſunt & plures, ex quo quotidie aliter confeſſus non ſum, quàm ſi confeſſio alia non eſſet ſubſecutura; ac proinde ſatis mihi modò erit confiteri, tanquam mox à Confeſſione ſacrum facturo. Hoc, VIGILARE eſt. Optimum Auguſtini conſilium eſt: *Præveni Deum: non vis ut ipſe puniat, tu puni. Puniendum eſt peccatum: ſi puniendum non eſſet, nec peccatum eſſet.* Non te pudeat coram uno dicere, quod te non puduit forſitan coram multis facere: Nam, uti Bernardus loquitur, *Simulata confeſſio, non eſt confeſſio, ſed duplex confuſio.* ÆDES. Quod obducam, Partheni, ſanè non habeo, niſi meum unicum & pigrum NOLLE. Sed connitar ut id in me VELLE fiat. Perſuaſum me tenes. PARTH. Ergo ad Lympham tranſeo.

Matt. c. 24. verſ. 42. c. 25. v. 13. c. 26. v. 41. Marci c. 13. v. 33. 36. & 37. Luc. cap. 21. verſ. 36. Act. c. 20. verſ. 31. 1. Cor. c. 16. verſ. 13. 1. Theſſ. c. 5. verſ. 6. 1. Pet. cap. 5. v. 8. & c. 4. verſ. 9. Apoc. cap. 3. verſ. 2. & c. 16. v. 15. Alph. Rodr. p. 1. tract. 2. de perfect. cap. 5. Auguſt. in Pſal. 44. & l. 2. de viſit. infirm. c. 5. tom. 9. Lib. med. cap. 73.

CAPVT VII.

Quintum INCONTINENTIÆ *antidotum,* IEIVNIA, & ABSTINENTIÆ EXERCITIVM.

Sen. ep. 30.

IGnis qui valentem materiam occupavit, aquâ, & interdum ruinâ extinguendus eſt: ille qui alimentis deficitur, ſuâ ſponte ſubſidit:

Subtrahe ligna foco, ———

& fugâ vix notabili evaneſcet ignis. Ignis ex Orco eſt Luxuria, quæ ipſum etiam corpus inflammat. Oppreſſam vis hanc flammam? pabulum corpori ſubtrahe, & licet extingui non ſentias hunc ignem, certè ſenties extinctum. Fames amica eſt virginitati. Sputum jejuni hominis fugat ſerpentem, jejunii virtus Stygium draconem. Hæc una omnium Sanctorum Patrum vox eſt. Baſilius: *Jejunium,* inquit, *contra exercitum dæmonum dat arma.* Chryſoſtomus: *Adverſus dæmonum naturam,* inquit, *conſtitutum eſt jejunium.* Hieronymus: *Pulchra res eſt,* inquit, *jejunium quod dæmones terret.* Origenes: *Cùm jejunatis,* inquit, *dæmones vincitis, omnémque illius claſſem malignam retrorſum agitis, mala deſideria effugatis.* Athanaſius: *Iejunii vim,* ait, *ſpiritus mali metuunt.* Ambroſius: *Nullum,* inquit, *remedium majus contra inimicum ſerpentem poteris invenire, quàm jejunium.* Quid multa? diabolum nemo vicit ſine jejunio. Jobus, illud cæli ſpectaculum, jam undique infeliciſſimus, ipſis ſeptem diebus jejunavit, Origene affirmante. Joannes, Domini prodromus, *venit non manducans neque bibens:* adeò enim parci cibi potúſque fuit, ut nec comedere, nec bibere videri potuerit. De Apoſtolorum jejuniis, prædixit Chriſtus: *Auferetur ab eis ſponſus, & tunc jejunabunt.* Paulus, non unum alterúmve jejunii diem ſibimet indixit, ſed *in jejuniis multis, in fame & ſiti,* corporis rebellionem expugnavit. Antonius per omnem vitam (Athanaſius id prædicat) adeò pertinacis fuit jejunii, ut nonnunquam biduo triduóque impranſus & incenatus ageret, & quartâ demum die, panis aliquid, ſed parciſſimè guſtaret: ſal ei pro omni condimento, pro generoſo Cretico fuit frigida. Hilarion quindecim annorum juvenis, ut omnem in ſe carnis petulantiam expungeret, ejuſdem æmulus abſtinentiæ, poſt occaſum ſolem quindecim caricis, neſcio an famem fallere, an irritare ſit ſolitus. Cúmque ne ſic quidem omnem libidinis ſcintillam in ſe ſopitam crederet, jejunium adeò intendit, ut triduum & quatriduum ſine omni alimento duceret uſque dum vix ampliùs ſpirare poſſet.

Plin. lib. 28. cap. 4. Homil. 1. de jejunio. To. 5. ſer. 2. de jejun. Lib. 2. contra Iovin. Homil. 4. in diverſ. in Matth. Lib. de virg. Lib. 6. Hexamer. c. 4. Tract. 3. in Iob. Matth. 1. verſ. 18. Matth. c. 9. verſ. 15. 2. Cor. 11. verſ. 27. In vitâ Antonii.

§. I.

SVnt morbi, in quos medici liberè pronunciant: mittatur è venâ ſanguis, nec priùs ſiſtatur dum linquatur animus. Morbi vehementia lene remedium contemnit. Hoc idem ſecum Hilarion egit, ita ſuccurrendum putabat animo, dum deficeret caro; neque enim hac ſalvâ ſanum ſibi ſpiritum promittebat. Herbarum ſucco, inquit Hieronymus, & paucis caricis poſt triduum vel quatriduum, deficientem animam ſuſtentabat, & jejuniorum laborem labor operis duplicabat; ſic attenuatus, & in tantum exeſo corpore, ut vix oſſibus hæreret. Verum eſt omnino Beati Ambroſii effatum: *Quod nocet corpori, juvat ſpiritum.* Et Chriſti veriſſimum: *Hoc genus non ejicitur, niſi per orationem & jejunium. Acriora enim dæmonia* (inquit Hieronymus) *docuit Dominus, non niſi oratione & jejunio poſſe ſuperari:* Certè ſic eſt: acerrimus ille Luxuriæ ſpiritus hoc genere armorum enervatur: de quo Auguſtinus: *Videte,* inquit, *chariſſimi, quanta ſit jejunii virtus, ut id facere jejunium valeat, quod Apoſtoli nequiverunt.* Inde pulcherrimè atque validiſſimè ratiocinatus Ambroſius. *Videte ergo,* ait, *quæ ſit jejunii vis, quantam homini ſuo præſtet gratiam, quod tantam præſtat alteri medicinam: videte quomodo proprium ſanctificet hominem, quod ita purificat alienum. Mirum, ter mirum: alter jejunat, & alteri prodeſt jejunantis abſtinentia, iſte pharmacum ſumit, & ille vi pharmaci curatur.* Quod etiam D. Leo Pontifex admiratus: *tam grata eſt,* inquit, *Deo, quàm terribilis diabolo jejunantis oratio.* Quòd ſi ea eſt virtus jejunii, ut qui illo munitur, inſeſſorem dæmonem ex alieno pellat corpore, quantò magis poterit impugnatorem è ſuo? alieni vim jejunii, in eo quem jam occupat, non ſuſtinet cacodæmon, & quomodo ſuſtinebit proprii in eo quem tantùm impugnat? Eccleſia ergo rectiſſimè canit? *Qui corporali jejunio vitia comprimis.* Diabolus intemperantiâ & gulâ vitiis omnibus pandit aditum, ideo gulam Ambroſius vocat, *primum diaboli ſpiculum:* Hieronymus,

Jejunii elogia. Matt. 17. verſ. 21. Lib. 2. contra Iovin. Serm. 65. de Temp. Serm. [illegible] Gula ... peris. Lib. de E... cap. 1.

Epiſt. 22. ad Euſtoch. Hom. 1. de jejun. Hom. 71. ad pop. Epiſt. ad Furiam.

ronymus, *prima dæmonum arma*: Baſilius *primam malorum cauſam & univerſale venenum*: Chryſoſtomus, *rem ſummè gratam dæmoni.* Ideo Hieronymus, *cum cibo*, inquit, *abundanti carnem reſicimus, oleum igni affundimus, ut majores effundat flammas.* Et notum illud Auguſtini: Affluentiam ciborum, comitari ſolet inſolentia verborum; ſaturitatem ventris, ſequitur levitas operis, & vanitas mentis. Inter epulas & delicias intutiſſima eſt Caſtitas: eſurire diſcat, qui Caſtitatem amat.

§. II.

Bacchus & Venus comites.

ÆDES. Ingrata eſt concio quæ famem laudat. Et quæſo te, comedere, bibere, ſatiari quid demum mali eſt? PARTH. Quid hoc mali ſit neſcio, omnium malorum initium fuiſſe ſat ſcio. Noëmi ævo, cùm *omnis caro corrupit viam ſuam*, cùm *corrupta eſt terra coram Deo & repleta iniquitate*, hoc ipſum omnis nequitiæ principium erat *edere & bibere*. Chriſtus clariſſimè teſtatur: *Sicut enim erant in diebus ante diluvium comedentes & bibentes, nubentes & nuptui tradentes*. En, quàm bene junguntur menſæ & nuptiæ, epulæ & nequitiæ, ſaturitas & libido, Bacchus & Venus. Mihi crede, ubi Jejunium exulat, ibi nullo in pretio eſt Caſtitas. Nam, uti veriſſimè Seneca: *Honeſtum ei vile eſt, cui corpus nimis carum eſt*. Qui famem odit, Caſtitatem vix amabit. Divi Ambroſii oraculum eſt hoc: *Paſcitur libido conviviis, nutritur delicis, vino accenditur, ebrietate inflammatur*. Sic eſt prorſus: laſcivi corporis illecebræ non aliunde quàm ab immodicâ ſaturitate manant. Aptam huic malo medicinam paſſim docet Hieronymus. Cùm enim virginem Euſtochium doctor ſanctiſſimus erudiret, dicere non dubitavit, caſtitatem diuturnam firmámque eſſe non poſſe, niſi temperantia eam defendat, ciborúmque uſus parciſſimus, ut (ita ipſe loquitur) ſtomachum potiùs quàm mentem dolere malimus, & crura magis quàm pudicitiam vacillare. Paleis aſellum, paleis paſcendum eſſe non hordeo, monuit jam ſuprà caſtiſſimus Hilarion.

Gen. cap. 6. v. 11. & 12. — Matt. c. 24. verſ. 38. — Epiſt. 14.

Currus luxuriæ.

Luxuriæ currus (uti eum aliqui depingunt) quatuor habet rotas: *Veſtium mollitiem, Otii deſidiam, Oculorum petulantiam, Ventris ingluviem*: à geminis equis trahitur, *Proſperitate vitæ*, & *Abundantiâ rerum*. Duo his præſunt aurigæ, *Luxus* & *Languor*. Ariſtoteles hæc confirmans: *Venus*, inquit, *comes & pediſſequa eſt Satietatis*. Ergo jejunii & ſobrietatis comes erit Caſtitas. Eadem enim eſt ſcientia contrariorum, ut eidem philoſopho placet. Verbum tam vetus quàm verum repeto: Nunquam fames adulteria genuit. Nimirum, *ſine Cerere & Baccho friget Venus.*

In problem. ſect. 10. — Terent. in Eunuch.

Hoc eſt quod Iſraëlis populum in libidines & vitia egit præcipitem. *Sedit populus manducare & bibere, & ſurrexerunt ludere.* Hic ordo rerum eſt; poſt epulas choreæ. Hæ enim lautioris menſæ ſunt appendices.

Exod. c. 32. verſ. 6.

ÆDES. Ergo etiam choreas prohibes? PARTH. Non ego, ſed lex Pudicitiæ. Noſtri ævi choreas attende, & eas plerumque non aliud eſſe dices, quàm diaboli theatrum, & palæſtram aut præludium Veneris. Tripudia ſæpe totius hilaritatis velut ultima ſcitamenta ſunt. Scilicet poſt menſam, etiam laſciviæ ſacra fiunt, temulento motu obeunda.

Choreæ caſtitatis hoſtes.

Corpus animum & tegit, & detegit; membris tegit, ſed iiſdem etiam detegit: nam manuum jactatio, pes mobilis, oculus vagus ac petulans tale aliquid arguunt eſſe in animo qui non cernitur, quale in ipſis eſt quæ cernuntur. In choreis multa fiunt urbanitatis ſpecie quæ Caſtitatis nervos incîdunt. Liberæ hîc manus, liberi oculi, liberæ volant voces. Hæc ſunt quæ pudorem labefaciunt, hi ſunt libidinis ſtimuli, hæc laxamenta licentiæ. Appoſitè quidam de choreis hoc pronunciavit: *Chorea eſt circulus, cujus centrum eſt diabolus, & circumferentia omnes Angeli ejus*. Sanè illic variè offenditur Caſtitas, & quandoque tam ſpectando, quàm ſaltando in illam delinquitur. Cum hoc exactè congruit dictum Chryſoſtomi: *Ubi laſcivus ſaltus, ibi diabolus.* Rex Alphonſus non illepidè, ajebat, ſaltatorem & ſtultum eo tantùm diſtingui, quòd ille totâ vitâ, iſte dum ſaltet, ſtulteſcat; cùm hoc unum agat, ut ad numeros & tibiarum voces ſcitè inſaniat. Apud Jobum, petulantiam olet & libidinem exultare luſibus. Et cùm liberior muſica choreis applaudit, certè non Spiritum ſanctum, nec caſtas cogitationes animis inſtillat. Saltando, Ædeſime, nec ſancti fiemus, nec caſti, nec ſi fuimus, tales manebimus. Ludus vocatur, quod veriùs appellaretur ſcelus, aut ſceleris feſtivum irritamentum: & quis redit à choreis caſtior? Eo nomine choreas rectè quoque dixeris diaboli aucupium, è quo auceps iſte vix unquam abit vacuus, & ſine prædâ. ÆDES. Sed vereor, Partheni, ne fruſtra moneas, nec retrahas illos tam avidos ſaltationis. PARTHEN. Si ſic illis collubitum eſt, pergant, & ad Orcum deſcendant ſaltando. Ego foveam & præcipitium monſtravi currentibus; ſi nolint hunc curſum ſiſtere, ſibi culpam imputent, qui cupiunt perire. Ad inſtitutum redeo.

Hom. 49 in c. 13. Matth. — Iob cap. 21. verſ. 11.

Choreæ diaboli aucupium.

§. III.

Epiſt. 9. ad Salvin. c. 5.

Jejunii encomia.

ABſtinentiâ & jejuniis, laſcivire dediſcit caro. Hieronymus mihi iterum in mente eſt: *Omnis caro*, inquit, *concupiſcit quidem ea quæ carnis ſunt, & quibuſdam illecebris ad mortiferas animam voluptates trahit. Sed noſtrum eſt voluptatis ardorem majore Chriſti amore reſtinguere & laſciviens jumentum frænis mediæ ſubjugare, ut non libidinem ſed cibos quærat, & ſeſſorem ſpiritum moderato ac compoſito portet inceſſu.*

Daniel jejunus, inter ſeptenos & quidem impaſtos leones, velut inter agnellos, ſex continuis diebus illæſus agit, & ipſos etiam leones jejunare docet, ait Baſilius. Hoc tu miraris, inquit Chryſoſtomus? jejunium interroga, à quo hæc virtus. Ideò D. Petrus contrà rugientem ex Orco leonem aliud non præcepit, quàm: *Sobrii eſtote, & vigilate*. Ideo ſanctiſſimus ille Hebræus Rex: *Operui*, ait, *in jejunio animam meam*. Bonum animi operimentum, ſubjungit Ambroſius, jejunium. *Qui non jejunat, nudus & intectus eſt; patet vulneri*. Adam ſi jejunio ſe texiſſet, nuditatem ſuam non erubuiſſet. Cùm jejunat Noë, cunctis pereuntibus ſuperſtes eſt; cùm vini vim ignorat & potat, ſui filii fit ludibrium. Loth ſobrius incendium evadit, temulentus inceſtum incurrit. Dum Samſon jejunium ſervat, leones ſternit, mille milites cædit, civitatis portas velut plumam tollit, vincit & perrumpit omnia, ipſe inexpugnabilis: jam vini & feminæ illecebris captus, robur amittit, in hoſtium poteſtatem venit, oculos, vires, vitam, omnia perdit. Scivit hæc David, & idcirco pugnæ ſe paravit; & ne cui hoſtium aditus pateret ad rapiendum, vulnerandum, occidendum, jejunii operimentum arripuit, eóque ſe muniit: *Operui in jejunio animam meam.* Caſtitatem defendere, & ſervare vis? Operi te jejunio: Abſtinendo vinces. Illud Divi Ambroſii ſæpius iterandum: *Fames amica eſt Virginitati, inimica laſciviæ: Saturitas verò prodigit Caſtitatem, nutrit illecebram*. Eâ de cauſsâ idem hic ſanctiſſimus Præſul Jejunium vocat delictorum excidium, ſalutis remedium, fundamentum Caſtitatis. Et Divi Auguſtini præconio: *Iejunium purgat mentem, ſublevat ſenſum, carnem ſpiritui ſubjicit, concupiſcentiæ nebulas diſpergit, libidinum ardores extinguit, Caſtitatis lumen accendit.*

Dan. c. 14. verſ. 13. — 1. Pet. cap. 5. verſ. 8. — Pſal. 68. verſ. 13. — De Elia. c. 4. — Serm. de quadrageſ.

Audis hæc? & etiamnum Abſtinentiam repellis? vel teſtium numero te obruam. Athanaſius: *Vide*, inquit, *quid faciat jejunium; dæmones fugat, malas cogitationes expellit, cor reddit purgatius, corpus ſanius*. Petrus Ravennas: Scimus, ait, jejunium eſſe Dei arcem, Chriſti caſtrum, Caſtitatis ſignum, Sanctitatis trophæum. In aperto & extra litem, Abſtinentiam plurimùm & *Sanitati* & *Ca-*

Serm. de jejunio.

ſtitati facere. Id enim quod noxii & nimii eſt in corpore, abſumit, caput ſerenat, animum ad ſaniores cogitationes diſponit. Et hæc Salomoni cauſſa fuit de genio fraudando conſilium capere: *Cogitavi*, inquit, *in corde meo abſtrahere à vino carnem meam, ut animum meum transferrem ad ſapientiam, devitarémque ſtultitiam*. Ita Enos, Enoch, Mathuſalem, Noë, non minùs ſapientes fuerunt quàm abſtinentes. Ita Nazaræi ac Rechabitæ à ſapientiâ ęquè ac abſtinentiâ commendantur. Juditha tam ſapiens quàm caſta, formam & pudicitiam ſuam ciliciis & jejuniis propugnavit. Quid memorem illos Terræ Angelos, tot millia Eremicolarum, Monachorum, Cœnobitarũ, quorum omnis vita fuit abſtinere, & Deo ſapere? Verè, anima ſicca & ſobria, anima ſapiens & caſta.

Eccl. cap. 2. verſ. 1.

§. IV.

Abſtinentia circa cibum & potum in antiquis:

NEc idololatras hoc latuit. Priſci Perſæ, ſi Xenophonti credimus, ad panem nil niſi naſturcium adhibere ſoliti ſunt, & variâ tunc virtute floruerunt: Orbis domini per annos ducentos, à Cyro ad Darium, qui inter delicias & vina imperium & vitam perdidit. Priſcos Ægypti ſacerdotes, Chęredemus aſſerit, carne, ovis, vino, & lacte ſemper abſtinuiſſe, vt & libidinis ardorem reſtinguerent, & divinis intentiùs puriúſque vacarent. Judæorum Eſſeni vino & carne ſibi interdixerunt. Delicias, maximam hominis peſtem judicavit Socrates, ideo virtutis ſtudioſos ad colendam abſtinentiam crebriùs hortabatur; eáque de re interrogatus, quid ſolus ipſe à ceteris adeò diſcrepare mallet: Alii, reſpondit, vivunt ut edant, ego verò edo ut vivam.

In recentioribus.

At mittamus vetera, longè illuſtriora præ his ſunt recentia. Sed noſti me: catalogum non texam; paucos nominabo, ſed Magnos. Inter ipſas dapes abſtinere aut eſurire mihi ſemper maximum fuit. Terror ille Romanorum Hannibal, ſæpe tunc minimè bibit cùm maximè ſitiit. Et ut ſitim ſuam redderet docilem, aquam quandoque ſpectavit, ſed nec guttam libavit inde. Silius: *Exercétque ſitim, & ſpectato fonte recedit.* Magnum hoc eſt, ſed Hannibalem non ideò inter Magnos numero, alios & majores ſpecto.

Nic. Sera. lib. 5. hiſt. Mogunt. in Dan. c. 22.

Notus ille cælo Daniel, quinquageſimus ſeptimus Archiepiſcopus Moguntinus, Elector quadrageſimus primus, qui anno Chriſtiano 1582. obiit, vir ſanè in omnibus Magnus, hoc multis ſuperior. Jejuniorum erat obſervantiſſimus. Suaſerant ei medici, aliique complures, ad jejunium vernum meliùs tolerandum, ut, quandoquidem piſce non veſceretur, carnes in menſam admitteret. Pontifex etiam eum jejunii lege ſolverat. Solus ille ſibi minimè indulgebat, atq; cùm aulicam eámque exquiſitam menſam accumberet, ovis ſolum & juſculis contentus, à jejunii legibus nec latum unguem abibat. S. Ambroſius Pontifex, annis compluribus nũquam prandit, de die ſemel dumtaxat refectus. S. Carolus Borromęus, Romanę Curię purpuratus ſenator, dignus Ambroſii in tam alto ſolio ſucceſſor, delicatè quidem educatus, eò tamen ſe aſſuefecit, ut ultimis vitæ annis ſolo pane & aquâ viveret; ſolis diebus feſtis aliquid opſonii addidit, nihil tamen eorum quæ gulam mulcerent; nam carne, piſce, ovis, vino ſemper abſtinuit: per quadragintadiale jejunium etiam panem ſibi negabat, fabis tantum & ficubus famem mitigabat, non explebat; hebdomade ſanctâ non niſi lupinis (amarorum piſorum genus eſt) victitabat. Hem, tantus Princeps, tam rigidas jejunii leges ipſe ſibi ſtatuat, & nos ad ipſum collati, mera mendicabula, juvenes robuſti & vegeti, quibus ſanguis in variam petulantiam ebullit, abſtinentiam & jejunium ſic horreamus? Nimirum, niſi venter bene fartus ſemper nobis turgeat, mox morbum & mortem ſomniamus, cùm fames in omne morborum genus validiſſimè pugnet.

§. V.

IN Italiâ certè peritiſſimorum medicorum, primum in omni morbo pharmacum eſt, fames & inedia. Rationi hæc admodum convenienter faciunt, primum enim omnium morborum ſeminarium eſt ingluvies & oppletio, cui ſola abſtinentia optimè medetur. Sicut ergo fames omnibus corporis affectibus conducit, ſic eadem omnium in animo vitiorum eſt Antidotum. Non cernis, ut elato frangat cervicem fames? Avaro, rubiginoſos educere theſauros fames perſuadet. Iracundus ſi egeat, fit mitior. Otio torpentem ad opus extimulat fames: qui enim vitat molam, vitat & farinam; & quia fames faſtidioſa non eſt, guloſum à lauticiis ad frugalitatem, luxurioſum à ſpurcitiis ad continentiam perducit. Omnibus vitiis reſiſtit fames, luxuriæ plurimùm. Perpeſſi ſunt exercitus, inquit, Seneca, inopiam omnium rerum, vixerunt herbarum radicibus, & dictu fœdam tulerunt famem. Hæc omnia paſſi ſunt pro regno (quò magis mireris) alieno: & dubitabit aliquis ferre famem, ut animum libidine liberet?

Fames vitiorũ omnium antidotum.

Epiſt. 17.

Narrat Ruffinus Aquilejenſis dignum memoratu. Ad religioſum ſenem reviſit quiſpiam, &: Mi pater, inquit, quid faciam? non ſum ampliùs ſuſtinendo tot impuras cogitationes, adeò animum meum implent ſordibus. Cui ſenex: ad ſimiles cogitationum ſordes non memini me trahi. Ægriùs id verbi accepit homo, & id fieri vix poſſe judicavit: & quomodo, inquit, hoc fieri potuit, ut nunquam ab importunis hiſce cogitationibus impugnareris? Senex ad iſta: Ex quo, inquit monachum indui, nunquam ſatis panis comedi, nunquam ſatis aquæ bibi, nunquam ſatis ſomni admiſi. Ita prorſus, quia nunquam ſatur, cibum potiùs aut ſomnum appeto; nihil moleſtiæ mihi faceſſit libido. Audiit juvenis, & plurimùm profecit ex modeſtiſſimâ hac Abſtinentiæ commendatione. Repeto meum, & finio: Fames amica Virginitati.

Lib. 5. apud Roſweid. num. 62. In lag. libel. 5. num. 31.

CAPVT VIII.

Quartum INCONTINENTIÆ *antidotum*, LABORES & AMOR EXERCITII.

ÆDES. Satis multa de Jejunio. PARTH. Plura debuiſſent: ſed capere te puto, quàm cognata ſit Caſtimoniæ Abſtinentia. Sed num recordaris verſiculi noſtri,

Lectio, Flagra, Preces, Confeſſio, Lympha, Labores?

Lympham expoſui. Sanè quod lympha eſt igni, hoc Abſtinentia eſt libidini: Sed progrediamur, paucis te docebo, tam amicos Caſtitati labores eſſe, quàm inimicum otium. Reperias forſan, qui nequaquam ferant otioſorum titulo inſigniri ſeſe; illi ipſi tamen ſic laborent, ut dubium ſit, otiari præſtet an ſic laborare. Garriunt, & fabulantur vaniſſima, & hoc colloqui vocant & ſeria conferre: ludunt, deambulant, potant, libros non legunt ſed luſtrant, otio nauſeam demunt, ſexcentis ineptiis diem frangunt, & omnia agendo, nihil agunt. Homines, inquit Seneca, inter oleum & vinum occupati, quibus ad votum dies eſt actus, ſi bene deſudaverunt; qui, quantum ſudoris effluit, tantum potionis ingerunt. Et hoc illorum eſt LABORARE: hæ ſteriliſſimæ confabulationes CONVERSATIO vocantur. O quanta pars vitæ nobis elabitur nihil agentibus, quanta malè agentibus! Ego verò alios tibi labores ingeram tuendæ Caſtitati.

Epiſt. 1?

Noſti Dianam ideo fingi virginem, quod otium odiſſet, ſéque cum ſuis aſſiduo venatu exercuiſſet. Apud virgineum hunc cœtum malè audiit, Salmacis Nympha, quòd ceteris perpetuò in opere deſudantibus, ſola illa ignaviſſimas ſectaretur occupatiunculas; & vel

Vana occupatio & otium.

crines

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN